

Войціцька Катерина*доктор філософії, доцент кафедри національної безпеки, управління та адміністрування*<https://orcid.org/0000-0003-2815-8814>*Державний університет «Житомирська політехніка»***Кусік Наталія***асистент кафедри національної безпеки, управління та адміністрування*<https://orcid.org/0009-0007-3860-7122>*Державний університет «Житомирська політехніка»***Сутність поняття соціальної інклюзії міста та її значення в забезпеченні національної безпеки держави**

Україна, як країна, перебуває в процесі постійного розвитку та трансформації, стикається з низкою важливих соціальних, економічних та безпекових викликів. Один із таких викликів полягає в забезпеченні рівних можливостей та доступу до соціальних ресурсів для всіх верств суспільства. В цьому контексті, концепція соціальної інклюзії виходить на передній план, щоб стати важливим інструментом сприяння сталому розвитку міст та всієї країни. Соціальна інклюзія передбачає створення умов, за яких кожна людина, незалежно від її походження, статі, віку, фізичного стану чи інших особистих характеристик, може брати активну участь у всіх сферах життя суспільства. Впровадження цього підходу в розвиток міст є особливо актуальним в сучасній Україні, де існують численні виклики у вигляді відсутності доступу до інфраструктури, медичного обслуговування, житла та інших послуг для певних соціальних груп. Впровадження концепції соціальної інклюзії зараз широко визнається як важлива, а не просто хороша практика. Недавній вплив глобальної пандемії, коронавірусної хвороби 2019 (COVID-19) та російсько-українська війна ще більше підкреслили необхідність у впровадженні концепції соціальної інклюзії в розвитку міст України. Сприяння розвитку соціальної інклюзії у містах потребує глибокого розуміння її сутності, факторів, що на неї впливають, і задіяних механізмів публічного управління. У роботі визначено, що теорія і методологія публічного управління розвитком соціальної інклюзії у містах у науці державного управління недостатньо сформована. Існуючі наукові праці зарубіжних та вітчизняних учених засвідчують наявність різних підходів до публічного управління розвитку соціальної інклюзії. Було висвітлено суть соціальної інклюзії як створення справедливого та доступного міського середовища, де всі люди, незалежно від свого походження чи характеристик, можуть брати активну участь у соціальних, економічних і культурних аспектах міського життя. Соціальна інклюзія наголошує на необхідності подолання структурних бар'єрів, дискримінації та нерівності для сприяння інклюзивним містам та забезпечення соціальної безпеки держави.

Ключові слова: соціальна інклюзія; соціальної інклюзії міста; інклюзивний дизайн; універсальний дизайн; соціальна безпека держави.

Актуальність теми. У сучасному місті, яке швидко розвивається, соціальна інклюзія стала важливою темою для обговорення та ключовою метою як для політиків, лідерів громад, так і для міських планувальників. Оскільки міста продовжують рости й урізноманітнюватися, стає вкрай необхідним питання забезпечення доступу усіх людей, незалежно від їхнього походження чи обставин, до можливостей, ресурсів і участі в житті суспільства. Міста як центри економічної активності вимагають розробки стратегій, що сприяють соціальній інтеграції та підтримці вразливих груп, щоб забезпечити стабільність, спокій та загальний розвиток держави в умовах постійних змін у сучасному суспільстві.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спирається автор. Концепція соціальної інклюзії у розвитку міст як комплексне явище є малодослідженим вітчизняними вченими. Так, більшість вітчизняних дослідників значно звужували об'єкт дослідження, відповідно до мети їх досліджень. Серед вітчизняних дослідників можна виділити О.Л. Попову, С.А. Чукута, О.Р. Шиць, І.Н. Мантусова, Т.О. Зінчука. Питанням концепції соціальної інклюзії серед зарубіжних дослідників займалися М.Гундер, В.Ватсон, А.Маданіпур, Ф.Мансаурі, М.Лобо, М.Сасаки, М.Паганоні.

Метою статті є визначення сутності поняття соціальної інклюзії міста та її значення в забезпеченні соціальної безпеки держави.

Викладення основного матеріалу Соціальна інклюзія охоплює ідею створення суспільства, де кожна людина відчуває, що її цінують, поважають і вона має право брати активну участь у всіх аспектах міського життя. Ідея соціальної інклюзії виходить за межі простої толерантності та інтеграції, намагаючись подолати структурні та системні бар'єри, які заважають певним групам повноцінно брати участь у соціальній, економічній та культурній сферах. Створюючи інклюзивне міське середовище, міста прагнуть підвищити загальний добробут, соціальну згуртованість і сталий розвиток.

Згідно з визначенням WEIGO, інклюзивні міста – це міста, які однаково цінують усіх людей, їхні потреби та внески. Проект визначив «інклюзивні міста» як такі, що забезпечують усім мешканцям, у тому числі працюючим бідним містам, представницький голос у процесах управління, планування та бюджетування. Інклюзивні міста забезпечують працюючим бідним доступ до безпечних і гідних засобів до існування, доступного житла та основних послуг, таких як вода/санітарія та електропостачання [1].

Інклюзивні міста, як правило, є більш стійкими, інноваційними та економічно жвавими, оскільки вони використовують різноманітні таланти, погляди та внески своїх мешканців. Приймаючи різноманітність і забезпечуючи рівний доступ до ресурсів і можливостей, міста можуть розкрити невикористаний потенціал у своїх громадах, що зрештою призведе до більш справедливого та процвітаючого міського середовища.

Питання соціальної інклюзії було об'єктом дослідження як іноземних, так і вітчизняних науковців, що свідчить про актуальність цього дослідження. В таблиці 1 відображено визначення, які були запропоновані дослідниками.

Таблиця 1

Підходи науковців до визначення поняття соціальна інклюзія

Автор	Визначення
Далзіел Л.М. і Андерсон Н.М. [2]	«Соціальна інтеграція – це процес, за допомогою якого суспільства та спільноти сприяють участі та добробуту всіх своїх членів, у тому числі тих, хто перебуває в невідповідному становищі»
Healty Places [3]	«... суспільство, де всі люди мають можливість повною мірою брати участь у політичному, культурному, громадському та економічному житті, тому що вони відчувають, що їх цінують, їхні відмінності поважають і їхні основні потреби задовольняються, щоб вони могли жити гідно»
Deakin University [4]	«... програма заходів для забезпечення того, щоб кожен мав однакові можливості навчатися, працювати, брати участь у своїй громаді та мати право голосу щодо рішень, які їх стосуються»
Рейнау С. [5]	«Соціальна інклюзія стосується стану, коли окремі особи та групи мають рівні можливості, права та ресурси для повної участі в житті суспільства та здатні використовувати свою свободу волі у формуванні власного життя»
Грір С., Чоу С.Л. та Вонг Ф.П. [6]	«Соціальна інклюзія передбачає створення відчуття причетності та прийняття для всіх членів суспільства, де вони можуть активно брати участь, робити внесок і отримувати користь від соціальних, економічних і політичних процесів»
Ксендзук В.В., Войціцька К.М., Орел В.Р., Сергієнко І.Г. [7].	«Соціальна інклюзія – це процес повного та всеосяжного включення усіх соціальних груп, незалежно від віку, статі, здоров'я та інших факторів до цілковито повноцінного життя на рівних можливостях, як рівноправні члени суспільства. Соціальна інклюзія є важливою в контексті питання публічного управління та необхідною умовою задля подолання нерівності, набуття свободи та нової якості життя громадян в усіх сферах»
Найда Ю.М. і Ткаченко Л.М [8].	«Соціальна інклюзія – це процес, спрямований на забезпечення людям, які зазнають ризику бідності та соціального вилучення, можливостей та ресурсів, необхідних для того, щоб повною мірою брати участь в економічному, соціальному та культурному житті та досягти рівня життя і добробуту відповідно до стандартів якості життя. Дії держав відповідно до принципів соціальної інклюзії мають забезпечувати людям ширші можливості для участі в підготовці та прийнятті рішень, що їх стосуються, та реалізації їхніх основних прав»

Ідея соціальної інклюзії в контексті міст також має розвиток під поняттями універсальний дизайн, інклюзивний дизайн та доступне середовище.

Залевська К. під універсальним дизайном пропонує розглядати «дизайн предметів та середовища, який підходить всім незалежно від віку, стану здоров'я та соціального статусу. Він спрямований на усунення бар'єрів, тому дає можливість кожному брати участь у повсякденній діяльності» [9].

Рон Мейс під універсальним дизайном розуміє «це дизайн продуктів і середовищ, які максимально придатні для використання всіма людьми, без необхідності адаптації чи спеціального дизайну» [10].

Едвард Штайнфельд і Джордана Мейзел: «Універсальний дизайн – це процес проектування, який уможливорює та розширює можливості різноманітного населення шляхом покращення людської діяльності, здоров'я та благополуччя, а також соціальної участі» [11].

Джон Кларксон, Роджер Коулман, Саймон Кітес і Джулія Кассім: «Універсальний дизайн – це проектування продуктів, середовищ і систем, які максимально придатні для використання всіма людьми, без необхідності адаптації чи спеціального дизайну» [12].

Шеріл Бургсталер: «Універсальний дизайн – це дизайн продуктів і середовищ, які максимально можливо мірою можуть використовувати всі люди, без необхідності адаптації чи спеціального дизайну, з особливим акцентом на доступності для людей з обмеженими можливостями» [13].

Патрік Ленгдон, П. Джон Кларксон і Пітер Робінсон: «Універсальний дизайн – це підхід до проектування систем, продуктів і послуг, які придатні для використання людьми з найширшим діапазоном здібностей, які працюють у найширшому діапазоні ситуацій» [14].

Досліджуючи поняття інклюзивного дизайну маємо такі визначення:

Абдулаев Р. розглядає інклюзивний дизайн міста як «проектування «для кожного»: коли архітектори та дизайнери працюють не на певний тип людей, а стежать, щоб проект спрацьовував для людей у різних життєвих сценаріях» [15].

Елізабет Сандерс і Пітер Ян Степперс: «Інклюзивний дизайн – це підхід до дизайну, який спрямований на створення продуктів, послуг і систем, якими може користуватися найширше коло людей, беручи до уваги різноманітність у здібностях, віці, статі, культурі та інших параметрах людських варіацій» [16].

Ютта Треввіранус: «Інклюзивний дизайн – це філософія та методологія дизайну, яка спрямована на усунення бар'єрів і створення доступного та інклюзивного досвіду для людей з обмеженими можливостями та різноманітними здібностями, приносячи користь усім» [17].

Сара Люнгблад та ін.: «Інклюзивний дизайн – це підхід, який сприяє створенню продуктів, послуг і середовищ, доступних, корисних і приємних для всіх людей, незалежно від їхніх фізичних, сенсорних і когнітивних здібностей» [18].

Жан-Бернард Мартенс та ін.: «Інклюзивний дизайн стосується процесу розробки продуктів, технологій і середовищ, які є доступними, корисними та значущими для різноманітних користувачів, з особливим наголосом на задоволенні потреб людей із інвалідністю» [19].

На нашу думку ці поняття можуть здаватися схожими, проте вони все ж мають відмінності між собою. Відмінність між поняттями універсального дизайну та соціальної інклюзії зображено в таблиці 2.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика універсального дизайну та соціальної інклюзії

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН	СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ
1	2
Фокус	
Універсальний дизайн в першу чергу зосереджується на проектуванні продуктів, середовищ і систем, доступних і придатних для використання широким колом людей, незалежно від їхніх здібностей чи обмежень. Він спрямований на усунення бар'єрів і створення інклюзивних рішень із самого початку	Соціальна інклюзія, зосереджена на забезпеченні рівної участі, можливостей і доступу до ресурсів для всіх осіб і груп у суспільстві. Вона наголошує на подоланні системних бар'єрів, дискримінації та маргіналізації для сприяння почуттю причетності та повної залученості
Сфера застосування	
Універсальний дизайн охоплює дизайн фізичних просторів, продуктів, технологій, комунікаційних інструментів і послуг для різноманітних користувачів. Він спрямований на створення інклюзивних рішень, які можуть використовуватися якомога більшою кількістю людей без необхідності спеціального дизайну	Соціальна інклюзія охоплює ширші суспільні та політичні аспекти. Вона розглядає соціальні, економічні та політичні чинники, які перешкоджають рівній участі та добробуту окремих осіб і груп, зосереджуючись на зменшенні нерівності, сприянні соціальній справедливості та забезпеченні рівних можливостей

1	2
Підхід	
Універсальний дизайн використовує проактивний підхід, враховуючи різноманітні потреби користувачів під час процесу проектування. У ньому наголошується на передбаченні та адаптації широкого спектру здібностей, забезпеченні зручності використання та сприянні рівному доступу для всіх	Соціальна інклюзія використовує системний підхід, який виходить за межі дизайну. Вона включає усунення глибоко вкорінених соціальних, економічних і культурних бар'єрів, які створюють практики відчуження, сприяння більш інклюзивному суспільству через зміни політики, інформаційні кампанії та просування інклюзивного ставлення та поведінки
Застосування	
Принципи універсального дизайну застосовуються в різних сферах, зокрема в архітектурі, дизайні продуктів, міському плануванні, транспорті, інформаційних технологіях і зв'язку, для створення комплексних рішень для різноманітного кола користувачів	Ініціативи соціальної інклюзії застосовуються на різних рівнях, таких як громада, місто, регіональний або національний рівні, і в різних секторах, включаючи освіту, зайнятість, охорону здоров'я, житло, управління та культурну діяльність. Це передбачає усунення системних перешкод і сприяння рівним можливостям для маргіналізованих груп

Хоча універсальний дизайн і соціальна інклюзія мають спільну мету створення інклюзивного середовища, вони підходять до цього з різних точок зору. Універсальний дизайн зосереджується на розробці доступних і корисних рішень, тоді як соціальна інтеграція розглядає ширші суспільні аспекти, щоб забезпечити рівну участь і можливості для всіх. Обидві концепції доповнюють один одного та сприяють створенню більш інклюзивного та справедливого суспільства.

Відмінність між поняттями інклюзивного дизайну та соціальної інклюзії зображено в таблиці 3.

Таблиця 3

Порівняльна характеристика інклюзивного дизайну та соціальної інклюзії

ІНКЛЮЗИВНИЙ ДИЗАЙН	СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ
1	2
Фокус	
Інклюзивний дизайн в першу чергу зосереджується на самому процесі проектування, спрямованому на створення продуктів, середовищ і систем, доступних, корисних і значущих для різноманітних користувачів. Він наголошує на розробці з емпатією та врахуванні потреб, здібностей і вподобань усіх користувачів із самого початку	Соціальна інклюзія зосереджена на ширшому суспільному аспекті створення рівних можливостей, прав і ресурсів для всіх осіб і груп, особливо тих, хто є маргіналізованими, знедоленими чи вразливими. Вона спрямована на усунення системних перешкод і сприяння соціальній справедливості, щоб гарантувати, що кожен може повною мірою брати участь і отримувати користь від суспільства
Сфера застосування	
Інклюзивний дизайн в основному стосується дизайну конкретних продуктів, послуг або середовища. Він передбачає врахування таких факторів, як доступність, зручність використання, різноманітність і користувальницький досвід, щоб створити рішення, які задовольняють широке коло користувачів, у тому числі людей з обмеженими можливостями чи унікальними потребами	Соціальна інклюзія виходить за межі дизайну та охоплює різні аспекти суспільства, включаючи політику, практику, ставлення та поведінку. Вона усуває бар'єри та нерівність, пов'язані з освітою, працевлаштуванням, охороною здоров'я, житлом, управлінням і культурною діяльністю, щоб сприяти рівним можливостям і соціальній єдності
Підхід	
Інклюзивний дизайн використовує проактивний підхід у самому процесі проектування. Це передбачає активне залучення різноманітних користувачів, проведення досліджень користувачів і застосування інклюзивних принципів і методів дизайну, щоб гарантувати, що кінцеві продукти або рішення є доступними, придатними для використання та корисними для якомога більшої кількості людей	Соціальна інклюзія використовує ширший, системний підхід до подолання соціальних, економічних і культурних бар'єрів, які сприяють ізоляції та маргіналізації. Це передбачає зміни політики, адвокацію, інформаційні кампанії, залучення громади та створення інклюзивного середовища, яке сприяє рівним правам, можливостям та участі для всіх

1	2
Застосування	
Інклюзивний дизайн застосовується в різних галузях, включаючи дизайн продуктів, архітектуру, міське планування, цифрові технології та дизайн послуг. Він зосереджений на створенні інклюзивних рішень, які враховують різноманітних користувачів і покращують їхній досвід і взаємодію з розробленим середовищем	Соціальна інклюзія застосовується на суспільному рівні та може бути реалізована в різних секторах і сферах, таких як освіта, зайнятість населення, охорона здоров'я, соціальний захист, міський розвиток і державна політика. Це передбачає усунення системних бар'єрів, дискримінацію та нерівності для створення більш інклюзивного суспільства

Підводячи підсумок, інклюзивний дизайн насамперед займається самим процесом проектування, маючи на меті створення доступних і придатних для використання рішень, тоді як соціальна інклюзія розглядає ширші суспільні аспекти та зосереджується на створенні рівних можливостей і прав для всіх осіб і груп. Обидві концепції важливі для сприяння соціальній інклюзії та можуть доповнювати одна одну у створенні більш інклюзивного та справедливого суспільства.

Отже, соціальна інклюзія – це багатогранна концепція, яка спрямована на створення інклюзивного суспільства, де всі люди мають рівні можливості, права та доступ до ресурсів, незалежно від їх походження чи особливостей. Вона спрямована на усунення бар'єрів і дискримінації, які заважають певним групам людей брати повну участь у соціальній, економічній, політичній та інших сферах.

Варто зазначити, що за своєю сутністю соціальна інклюзія визнає невід'ємну цінність і гідність кожної людини, сприяючи її активній участі та інтеграції в ширшу спільноту. Вона охоплює різні виміри, зокрема:

- економічне залучення, що стосується забезпечення справедливого доступу до зайнятості, доходу та економічних ресурсів. Це передбачає надання можливостей для гідної роботи, справедливої заробітної плати та доступу до систем соціального захисту для запобігання бідності та нерівності;

- освітню інклюзію, що зосереджена на забезпеченні рівного доступу до якісної освіти для всіх людей. Це передбачає усунення бар'єрів на шляху до освіти, таких як дискримінація, відчуження та брак ресурсів, а також сприяння інклюзивному середовищу викладання та навчання, яке задовольняє різноманітні навчальні потреби;

- соціальну інтеграцію, яка наголошує на рівному доступі до соціальних послуг, охорони здоров'я, житла та інших основних зручностей. Вона передбачає боротьбу з соціальною ізоляцією та сприянням соціальної єдності та солідарності між різними групами суспільства;

- культурну інтеграцію, що визнає та поважає різноманітність культурної ідентичності та походження людей. Це передбачає сприяння культурному різноманіттю, сприяння міжкультурному діалогу та боротьбу з дискримінацією за ознаками раси, етнічного походження, мови, релігії чи інших культурних ознак;

- політичну інтеграцію, яка зосереджена на забезпеченні рівних прав і можливостей для всіх людей брати участь у політичних процесах, які формують їх життя. Це передбачає сприяння активній громадянській позиції, громадянській активності та доступу до структур та установ прийняття рішень.

Важливість соціальної інклюзії полягає в її потенціалі для створення більш справедливих, згуртованих і стійких суспільств. Коли окремі особи та громади залучаються до суспільства, це дає ряд переваг, а саме:

- покращення добробуту та якості життя маргіналізованих та вразливих груп;
- посилення соціальної єдності та злагоди, зменшення соціальної напруги та конфліктів;
- підвищення економічної продуктивності та конкурентоспроможності завдяки використанню різноманітних талантів і внесків усіх людей;
- зміцнення демократії та управління через інклюзивну політичну участь та представництво;
- стійкий і справедливий розвиток, який спрямований на вирішення соціальних, економічних і екологічних проблем.

Сприяння соціальній інклюзії вимагає комплексного підходу, який передбачає політичне втручання, законодавство, залучення громади та співпрацю між різними зацікавленими сторонами. Це також вимагає усунення системної нерівності та боротьби з суспільним ставленням і упередженнями, які увічнюють відчуження.

«Соціальна інклюзія відображає активний і спрямований на розвиток людини підхід до соціального добробуту, який (підхід) передбачає більше, ніж ліквідацію бар'єрів чи ризиків. Соціальна інклюзія – це забезпечення того, щоб усі діти й дорослі могли брати участь у житті громади як рівноправні члени, яких поважають, і які роблять свій внесок у розвиток громади та суспільства.

Ключовими ідеями соціальної інклюзії є:

- Розуміння і визнання, що люди різняться між собою за своїм соціальним, економічним і культурним походженням, особливостями індивідуального розвитку і це – нормальне явище.

- Лідери в громаді несуть відповідальність за створення єдності й гармонії в соціальному середовищі.
- Соціальним групам необхідно надавати допомогу, щоб вони користувалися в громаді рівними правами. Потрібно розуміти, що існують різні ставлення до людей із різних соціальних груп.
- Існують можливості створення навчального середовища для учнів із різним рівнем індивідуального розвитку.
- Розуміння питання динаміки взаємовідносин між меншістю й більшістю, в тому числі й ризиків, пов'язаних із процесом інтеграції» [8].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, розвиток соціальної інклюзії міста має велике значення в контексті забезпечення соціальної безпеки держави. Концепція втілює ідею створення спільноти, де всі люди, незалежно від свого походження чи здібностей, можуть брати активну участь і робити внесок у соціальні, економічні та культурні аспекти життя. Соціальна інтеграція спрямована на подолання бар'єрів, зменшення дискримінації та сприяння рівним можливостям для всіх.

Щоб повністю зрозуміти поняття соціальної інклюзії, надзвичайно важливо зрозуміти суть пов'язаних понять, таких як універсальний дизайн та інклюзивний дизайн. Універсальний дизайн належить до проектування продуктів, середовищ і систем, доступних і придатних для використання всіма людьми, якомога більшою мірою, без необхідності адаптації або спеціального проектування. З іншого боку, інклюзивний дизайн виходить за межі універсального дизайну, визнаючи та вшановуючи людську різноманітність. Він визнає, що люди мають різні здібності, уподобання та особистості, і прагне розробити рішення, які враховують ці відмінності. Інклюзивний дизайн сприяє активній участі та залученню всіх людей до процесу проектування, забезпечуючи врахування та включення різноманітних точок зору.

Соціальна інклюзія ж наголошує на створенні середовища, яке за своєю суттю є інклюзивним і доступним для людей із різноманітними потребами.

Хоча соціальна інклюзія, універсальний дизайн та інклюзивний дизайн поділяють спільну мету сприяння інклюзивності, вони відрізняються за своїм масштабом і фокусом. Соціальна інклюзія стосується ширшого соціального контексту та інтеграції всіх індивідів, тоді як універсальний дизайн та інклюзивний дизайн головним чином зосереджуються на фізичних та екологічних аспектах дизайну.

Визначення цих понять формували та уточнювали різні вчені та дослідники. Підходи до визначення соціальної інклюзії, універсального дизайну та інклюзивного дизайну відрізняються, що відображає багатовимірний характер цих концепцій. Деякі вчені наголошують на важливості доступності та рівних можливостей, а інші наголошують на необхідності розширення можливостей та активної участі.

В цілому, розуміння соціальної інклюзії та пов'язаних з нею концепцій продовжує розвиватися, оскільки суспільства стають більш різноманітними та інклюзивними. Вкрай важливо, щоб ми продовжували досліджувати та впроваджувати стратегії, які сприяють соціальній інтеграції, універсальному дизайну та інклюзивному дизайну, щоб створювати міста та спільноти, де кожен може процвітати та вносити свої унікальні таланти та перспективи. Приймаючи соціальну інклюзію, ми можемо сприяти більш справедливому та співчутливому суспільству для всіх.

Список використаної літератури:

1. Inclusive Cities Project / WIEGO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.wiego.org/inclusive-cities-project#:~:text=What%20Are%20Inclusive%20Cities%3F,%2C%20planning%2C%20and%20budgeting%20processes>.
2. Dalziel L.M. Measuring Social Inclusion: A Key Performance Indicator for Public Policy? / L.M. Dalziel, N.M. Anderson // Social Indicators Research. – 2015.
3. Healthy Places [Electronic resource]. – Access mode : www.healthyplaces.org.au/site/glossary.php.
4. Deakin University [Electronic resource]. – Access mode : www.deakin.edu.au/equity-diversity/definitions.php.
5. Reinau S. Social Inclusion as a Pathway to Development: Lessons from Ecuador / S.Reinau // International Journal of Social Economics. – 2018.
6. Greer S. Promoting Social Inclusion through Community Development: A Case Study of an Urban Regeneration Project / S.Greer, S.L. Chow, F.P. Wong // International Journal of Community Well-Being. – 2021.
7. Публічне управління містом в контексті інклюзивного розвитку / В.В. Ксендзук, К.М. Войціцька, В.П. Орел, І.Г. Сергієнко. – 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2019/58.pdf.
8. Naida Ю.М. Стандарти громадсько-активної школи: соціальна інклюзія / Ю.М. Найда, Л.М. Ткаченко. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5617/1/Y_Naida_SGAS_SI.pdf.
9. Залеська К. Вхід вільний: інклюзивне місто / К.Залеська. – 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://telegraf.design/vhid-vilnyj-inklyuzyvne-misto/>.
10. Mace R. The Universal Design File: Designing for People of All Ages and Abilities / R.Mace. – Center for Universal Design, 1998.
11. Steinfeld E. Universal Design: Creating Inclusive Environments / E.Steinfeld, J.Maisel. – John Wiley & Sons, 2012.
12. Inclusive Design: Design for the Whole Population / J.Clarkson, R.Coleman, S.Keates, C.Lebbon. – Springer, 2003.
13. Burgstahler S. Universal Design in Higher Education: From Principles to Practice / S.Burgstahler. – Harvard Education Press, 2015.

14. Langdon P. Designing Inclusive Interactions / P.Langdon, J.Clarkson, P.Robinson. – Springer, 2010.
15. Абдулаєва П. Доступне місто: чотири проекти, які руйнують бар'єри / П.Абдулаєва. – 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://media.zagoriy.foundation/velyka-istoriya/dostupne-misto-chotyry-proyekty-yaki-rujnuuyut-baryery/>.
16. Sanders E. Co-creation and the New Landscapes of Design / E.Sanders, P.Jan Stappers // CoDesign.
17. Treviranus J. An Introduction to Inclusive Design / J.Treviranus // Journal of Visual Impairment & Blindness. – 2016.
18. Ljungblad S. An Inclusive Approach to Designing for Well-being for Older Adults / S.Ljungblad // CHI Conference on Human Factors in Computing Systems. – 2018.
19. Martens J.-B. Promoting Inclusive Design Thinking Through Collaborative Prototyping in Makerspaces / J.-B. Martens // Universal Access in the Information Society. – 2017.

References:

1. WIEGO, «Inclusive Cities Project», [Online], available at: <https://www.wiego.org/inclusive-cities-project#:~:text=What%20Are%20Inclusive%20Cities%3F,%2C%20planning%2C%20and%20budgeting%20processes>
2. Dalziel, L.M. and Anderson, N.M. (2015), «Measuring Social Inclusion: A Key Performance Indicator for Public Policy?», *Social Indicators Research*.
3. Healthy Places, [Online], available at: www.healthypaces.org.au/site/glossary.php
4. Deakin University, [Online], available at: www.deakin.edu.au/equity-diversity/definitions.php
5. Reinau, S. (2018), «Social Inclusion as a Pathway to Development: Lessons from Ecuador», *International Journal of Social Economics*.
6. Greer, S., Chow, S.L. and Wong, F.P. (2021), «Promoting Social Inclusion through Community Development: A Case Study of an Urban Regeneration Project», *International Journal of Community Well-Being*.
7. Ksendzук, V.V., Voitsitska, K.M., Orel, V.R. and Serhienko, I.H. (2019), «Publichne upravlinnia mistom v konteksti inkluzyvnogo rozvytku», [Online], available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2019/58.pdf
8. Naida, Yu.M. and Tkachenko, L.M. (2014), «Standarty hromadsko-aktyvnoi shkoly: sotsialna inkluziia», [Online], available at: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5617/1/Y_Naida_SGAS_SI.pdf
9. Zalievska, K. (2019), *Vkhid vilnyi: inkluzyvne misto*, [Online], available at: <https://telegraf.design/vhid-vilnyj-inkluzyvne-misto/>
10. Mace, R. (1998), «The Universal Design File: Designing for People of All Ages and Abilities», *Center for Universal Design*.
11. Steinfeld, E. and Maisel, J. (2012), *Universal Design: Creating Inclusive Environments*, John Wiley & Sons.
12. Clarkson, J., Coleman, R., Keates, S. and Lebbon, C. (2003), *Inclusive Design: Design for the Whole Population*, Springer.
13. Burgstahler, S. (2015), *Universal Design in Higher Education: From Principles to Practice*, Harvard Education Press.
14. Langdon, P., Clarkson J. and Robinson P. (2010), *Designing Inclusive Interactions*, Springer.
15. Abdulaieva, R. (2022), «Dostupne misto: chotyry proiekty, yaki ruiniuyut bariery», [Online], available at: <https://media.zagoriy.foundation/velyka-istoriya/dostupne-misto-chotyry-proyekty-yaki-rujnuuyut-baryery/>
16. Sanders, E. and Stappers, P.Jan, «Co-creation and the New Landscapes of Design», *CoDesign*.
17. Treviranus, J. (2016), «An Introduction to Inclusive Design», *Journal of Visual Impairment & Blindness*.
18. Ljungblad, S. (2018), «An Inclusive Approach to Designing for Well-being for Older Adults», *CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*.
19. Martens, J.-B. (2017), «Promoting Inclusive Design Thinking Through Collaborative Prototyping in Makerspaces», *Universal Access in the Information Society*.

Voitsitska K., Kusik N.

The essence of the concept of social inclusion of the city and its significance in ensuring the national security of the state

Abstract. Ukraine, as a country, is in the process of constant development and transformation, facing a number of important social, economic and security challenges. One of these challenges is ensuring equal opportunities and accessing the social resources for all sections of society. In this context, the concept of social inclusion comes to the fore to become an important tool for promoting the sustainable development of cities and the entire country. Social inclusion involves the creation of conditions under which every person, regardless of their origin, gender, age, physical condition or other personal characteristics, can take an active part in all spheres of society. The implementation of this approach to the development of cities is especially relevant in modern Ukraine, where there are numerous challenges in the form of lack of access to infrastructure, medical care, housing and other services for certain social groups. The implementation of the concept of social inclusion is now widely recognized as important and not just good practice. The recent impact of the global pandemic, the coronavirus disease 2019 (COVID-19), and the Russian-Ukrainian war have further emphasized the need to implement the concept of social inclusion in the development of Ukrainian cities. Promoting the development of social inclusion in cities requires a deep understanding of its essence, the factors affecting it, and the mechanisms of public administration involved. The work determined that the theory and methodology of public management of the development of social inclusion in cities in the science of public administration is not sufficiently formed. The existing scientific works of foreign and domestic scientists testify to the existence of different approaches to public management of the development of social inclusion. The essence of social inclusion was highlighted as the creation of a fair and accessible urban environment where all people, regardless of their origin or characteristics, can actively participate in the social, economic and cultural aspects of urban life. Social inclusion emphasizes the need to overcome structural barriers, discrimination and inequality to promote inclusive cities and ensure the social security of the state.

Keywords: social inclusion; social inclusion of the city; inclusive design; universal design; social security of the state.